

The Importance and Role of Strategic Planning in the Application of E-Learning in Higher Education

Narges Mirani Sargazi ^{1*}, Akram Hafezi ², Anahita Mofakhmi ³

Mohammad Sadegh Besharat Nia ⁴

1 PhD Student in Educational Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

2 Assistant Professor, Department of Curriculum Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Nasibeh Campus, Tehran, Iran.

3 PhD Student in Educational Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

4 PhD Student in Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

* **Corresponding author:** PhD Student in Educational Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Received: 2020-12-24

Accepted: 2021-02-23

Abstract

The main purpose of this study is the importance and role of strategic planning in the application of e-learning in higher education. The statistical population of the study includes all professors of Isfahan University in the academic year of 1398-99, which includes 651 professors in all faculties. Using random cluster sampling method, 41 people were available as samples. Data collection tools in this study include Bryson's Strategic Planning Standard Questionnaire (1999) and Teachers' Attitude Towards Electronic Tutoring (2007). Data were analyzed using descriptive and inferential statistics in SPSS software. The findings showed that among the components of strategic planning, the only effect of determining strategic issues on the use of e-learning is significant, the impact of strategic planning on the use of direct e-learning is significant. Finally, the relationship between strategic planning and e-learning and all its components, except for the two components of feeling useful and multimedia education, is positive and significant.

Keywords: Curriculum Planning, E-learning, Strategic Planning, Higher education

اهمیت و نقش برنامه ریزی استراتژیک در به کارگیری یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی

نرگس میرانی سرگزی^{۱*}، اکرم حافظی^۲، آناهیتا مفخمی^۳، محمد صادق بشارت نیا^۴

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

^۲ استادیار، گروه برنامه ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، پردیس نسیمیه، تهران، ایران.

^۳ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

^۴ دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

* نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۱۲/۰۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۰/۰۴

چکیده

هدف اصلی مطالعه حاضر اهمیت و نقش برنامه ریزی استراتژیک در به کارگیری یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی می باشد. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه اساتید دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ می باشد که شامل ۶۵۱ استاد در کلیه دانشکده ها می باشد که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای، تعداد ۴۱ نفر به عنوان نمونه در دسترس قرار گرفت. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش شامل پرسشنامه استاندارد برنامه ریزی استراتژیک برایسون (۱۹۹۹) و نگرش استادان به آموزش الکترونیکی تقوی (۱۳۸۶) می باشد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. یافته ها نشان داد که از بین مولفه های برنامه ریزی استراتژیک تنها تاثیر تعیین موضوعات استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیکی معنادار می باشد، تاثیر برنامه ریزی استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیکی مستقیم و معنادار می باشد و در نهایت رابطه برنامه ریزی استراتژیک با آموزش الکترونیکی و تمامی مولفه های آن به جزء دو مولفه احساس مفید بودن و آموزش های چندرسانه ای مثبت و معنادار می باشد.

واژگان کلیدی: برنامه ریزی درسی، یادگیری الکترونیکی، برنامه ریزی استراتژیک، آموزش عالی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

مقدمه

هایی است که در فرایند یاددهی- یادگیری به منظور افزایش کیفیت شیوه های تدریس- یادگیری مورد استفاده قرار میگیرد. این امر دارای جایگاه ویژه ای در برنامه ریزی درسی است. اصطلاح کاربرد فاوا در برنامه ریزی درسی در حکم ابزار، ابزار شناختی و ابزار فکر به منظور طبقه بندی کردن آنهاست [۲]. پیشرفت های سریع در حوزه آموزش نیاز به طراحی و سفارشی سازی فناوری های آموزشی، درمقیاس های گسترده و متنوع،

رشد و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات ICT در جامعه امروز به حدی سرعت گرفته است که میزان توجه به آن را بعنوان مهمترین شاخص توسعه یافتگی برای کشورهای در حال توسعه در نظر گرفته اند، و معتقدند که عصر حاضر، دنیای متفاوتی خواهد بود که راهبری آن را فناوری اطلاعات برعهده خواهد داشت [۱]. اتخاذ و اجرای فناوری اطلاعات یکی از روش

خدمت این برنامه ریزی کلان می تواند نقشی حیات ایفا نماید و ضمن همراهی با تغییرات و هر آنچه مورد نیاز سازمان است، زیربنای توسعه باشد [۱۴].

برنامه ریزی استراتژیک فرآیند تعیین اهداف سازمان و تصمیم گیری درباره طرح های جامع عملیاتی و اجرایی، برای تحقق آن اهداف است. در نظام برنامه ریزی استراتژیک عوامل گوناگونی تأثیرگذارند که اهم آن ها عبارت اند از: بزرگی یا کوچکی سازمان، اندازه سازمان، نوع مدیریت، پیچیدگی های شرایط محیطی، پیچیدگی های فرایند تولید، انواع مشکلات و اهداف نظام برنامه ریزی فرآیند برنامه ریزی استراتژیک سازمان [۱۵].

فرآیند برنامه ریزی استراتژیک اساساً فرآیندی هماهنگ کننده بین منابع داخلی سازمان و فرصت های خارجی آن است. هدف این فرآیند، نگرستن از درون پنجره راهبردی و تعیین فرصت هایی است که سازمان از آنها سود میبرد یا به آنها پاسخ میدهد. بنابراین، برنامه ریزی استراتژیک را میتوان نوعی برنامه ریزی در محیط های پویا قلمداد نمود که از طریق مدیران ارشد اجرایی و تیم های برنامه ریزی به صورت گروهی تهیه می شود [۱۶].

برنامه ریزی استراتژیک با در نظر داشتن مأموریت سازمان، اهدافی بلندمدت برای سازمان تنظیم می کند و برای دستیابی به این اهداف، از بین گزینه های استراتژیک اقدام به انتخاب استراتژی هایی می کند که با تکیه بر قوت ها و رفع ضعف ها، از فرصت های پیش آمده به نحو مطلوب استفاده کرده و از تهدیدها اجتناب کند. بر اساس نظر مینتزبرگ، مکتب برنامه ریزی، شیوه های عقلایی تحلیلی جهت فراهم کردن مسیری استراتژیک برای اقدامات سازمان است. این شیوه می تواند توسط متخصصان علم تدوین استراتژی، ایجاد گردد. در این رویکرد ابتدا تحلیلی از اوضاع سازمان و محیط انجام می شود و سپس تلفیق داده ها و نظریات مربوط به بخش های گوناگون تدوین استراتژی در پی تحلیل می آید.

محققان و مربیان با توسعه تحقیقات مربوط به آموزش های چندرسانه ای، مزایای استفاده از فن آوری در اهداف آموزشی را نشان داده اند. برنامه ها و ابزارهای دیجیتالی نیز برای ایفای نقش های مثبت در کلاس ها توسعه یافته اند. با این وجود، هنوز موانعی وجود دارد که مانع توسعه بیشتر فن آوری های آموزشی می شود [۱۷]. پیشرفت روز افزون تکنولوژی و افزایش اطلاعات باعث شده است که معلمان تغییراتی در فرایند یاددهی و یادگیری خود انجام دهند، تا یادگیری به صورت پویا و مادام العمر باشد. در نتیجه باید تغییراتی در نگرش معلمان در مورد استفاده از فناوری های جدید صورت گیرد تا عملکرد بهتری در تدریس و آموزش داشته باشد [۱۱]. از آن جهت که برنامه ریزی استراتژیک عوامل اساسی خطرآفرین محیطی را تحلیل می کند

دارد [۳]. در طول دهه گذشته، اینترنت برخی از مهمترین تغییرات در آموزش را به دنبال داشته است. از آنجا که فناوری های اطلاعات و ارتباطات (ICT) در نحوه آموزش، آموزش و یادگیری تأثیر می گذارد، محققان، معلمان و سایر ذینفعان در فرآیند آموزش باید آماده شوند تا فراگیران را با استفاده از فناوری آموزشی که با تأمل و تحقیق طراحی شده است، ملاقات کنند [۴]. استفاده موفقیت آمیز از فناوری ها در آموزش به دانش و فن آوری و نحوه اجرای آنها در یک ماژول دوره نیاز دارد [۵].

برخی از عوامل موفقیت یادگیری الکترونیکی که در کارایی و بازدهی آن با اهمیت هستند، عبارتند از:

۱. ایجاد اعتماد در میان اعضای گروه مجازی
  ۲. یافتن تعداد زیاد اعضا و حفظ وفاداری آن ها
  ۳. انگیزه دهی به یادگیرندگان برای یادگیری در زمان طولانی
  ۴. کسب رضایت یادگیرنده با برآوردن انتظارات آنان [۶].
- اما دیده می شود آموزش عالی در عمل، با مسائلی روبرو هستند که تمایلی به سرمایه گذاری مجدد در این خصوص ندارند و عدم رضایت کاربران و به دنبال آن عدم کارایی یادگیری-الکترونیکی، گویای این مسأله است. عواملی از جمله انتخاب یادگیری الکترونیکی توسط دانشجویانی که امکان قبولی در دوره های حضوری را ندارند، از اینگونه آموزش استقبال می کنند [۷]، تمرکز بیشتر بر دروس عمومی و کارائی پایین آن روی برخی دروس [۸] و عدم اعتقاد اساتید و دانشجویان به میزان تأثیر و کارایی یادگیری الکترونیکی و همچنین مخالفت برخی از اساتید متأثر از مسائل مالی و بعضاً احساس کم شدن ارزش و جایگاه برخی از رشته ها [۹]. کر^۱ و همکاران (۲۰۱۴) [۱۰] برای تمرکز توجه روی کیفیت حوزه های کلیدی در یادگیری الکترونیکی چارچوبی را با عنوان تعالی در یادگیری الکترونیکی ارائه کرده اند که ۳۵ معیار غنی سازی کیفیت را در ۶ گروه قرار داده است: مدیریت استراتژیک، طراحی برنامه درسی، طراحی دوره، تحویل دوره، پشتیبانی کارکنان، پشتیبانی دانشجویان. استفاده از فناوری های نوین اهداف تدریس را منتقل می کندو تمرین و بازخورد مناسب را ارائه می دهد [۱۱].
- برنامه ریزی استراتژیک پیش بینی آینده برای هماهنگی با تغییرات، غلبه بر مشکلات و تضمینی برای عملکرد بهتر است [۱۲]. بنابراین برای رسیدن به اهداف استراتژیک، مأموریت ها و وضع مطلوب فناوری اطلاعات، سازمان ها نیازمند برنامه جامع و مناسبی هستند؛ بر این اساس، برنامه ریزی استراتژیک فناوری اطلاعات به عنوان یک جزء از برنامه ریزی استراتژیک سازمان مطرح می گردد. برنامه ای که برای هر سازمان، منشور و برنامه کلان سازمان در زمینه سیستم های اطلاعاتی و به طور کلی فناوری اطلاعات می باشد [۱۳]. فناوری اطلاعات به عنوان یک ابزار در

و برای رسیدن به هدف ها، گزینه های مناسب ارائه می-دهد. برنامه ریزی استراتژیک فرآیند تعیین اهداف سازمان و تصمیم گیری درباره طرح های جامع عملیاتی و اجرایی، برای تحقق آن اهداف است [۱۸]. همچنین استفاده از فاوا در فرآیند یاددهی-یادگیری به منظور افزایش کیفیت شیوه های تدریس-یادگیری است. این امر دارای جایگاه ویژه ای در برنامه ریزی درسی است. زیرا استفاده از فاوا در محیط آموزشی راه درک کردن اهداف جدید آموزش از جمله: توسعه آموزش مداوم، مهارت و توانایی درگیر کردن در ایجاد دانش مشارکتی و حل مسئله به یاری همتایان و متخصصان در همه جای دنیا است [۱۹]. وجود مسائل بیشمار در نظام های آموزشی از قبیل، ضرورت ارتقاء کیفی سازمان های آموزش و پرورش پیشرفت روز افزون جوامع، پیشرفت دانش و تکنولوژی، گسترش نظام های آموزشی، افزایش تقاضا برای آموزش و عدم کارایی و اثربخشی روش ها و رویکردهای سنتی در برنامه ریزی و مدیریت سازمان ها موجب شده است تا برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک به منزله پاسخی برای این مسائل مطرح شود. تقریباً تمامی مدل ها و چارچوب های توسعه یافته در ارتباط با کیفیت آموزش الکترونیکی ریشه در بافت های فرهنگی کشورهای غربی دارند و باید در نظر داشت که مقایسه اعتبار کیفی این آموزش ها براساس معیارهای شکل گرفته در دانشگاه های جوامع غربی نامناسب است. زیرا آنها مبتنی بر رسالت آموزشی و سیستم های ارزشیابی و محیط های آموزشی متفاوتی هستند [۲۰]. بنابراین با مددگیری از یافته های پژوهشی دقیق، عمیق و گسترده می توان از خطا و خطر تصمیم های آن ها کاسته و از طریق آینده نگری و پیش بینی گزینه ها به آینده گزینی پرداخت و آینده را به نفع خود رقم زد. مقاله حاضر، سعی دارد نشان دهد که استفاده از برنامه ریزی استراتژیک در به کارگیری یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی یک ضرورت است و می تواند نقش بسزایی در پیشبرد یادگیری و تدریس داشته باشد.

پیشینه پژوهشی

با توجه به آنچه که در بالا گفته شد؛ پژوهش های زیادی در داخل و خارج کشور انجام شده است که تا حدودی به متغیرهای پژوهش مرتبط می باشد، در زیر به تعدادی از این پژوهش ها اشاره شده است:

در پژوهش کریتن^۲ و همکاران، [۲۱] ۲۰۰۸، برای شناسایی اهرم های اجرای استراتژی مشخص شد که هر چه کارکنان مشارکت کمتری در برنامه ریزی استراتژیک داشته باشند آگاهی آن ها در مورد آن نیز کمتر خواهد بود و احتمال اجرای استراتژی نیز کاهش خواهد یافت.

میکر^۳ [۲۲] (۲۰۱۱) بیان کرد که آموزش از طریق فناوری اطلاعات و ارتباطات، سبب جدایی بین مسائل تئوری و عملی که در کلاسهای سنتی رواج داشت، می شود؛ به صورتی که فراگیران همانطور که کار میکنند، یاد میگیرند. آموزش تئوری را کمتر و خلاصه تر کرده و آموزش ها را بیشتر با زندگی واقعی فراگیران مرتبط میسازند. فناوری اطلاعات و ارتباطات به فراگیرنده خیلی بیشتر از آنکه بر استماع و یادگیری تکیه کند، اجازه میدهد که بگردد و پیدا کند.

گوپل^۴ و همکاران [۲۳] ۲۰۲۰، به این نتیجه رسیدند که بسیاری از موسسات در تلاش هستند تا استفاده از فناوری ها و ابزارهای مختلف را در سیستم آموزشی خود اعمال کنند، اما در عین حال برای دستیابی به موفقیت پیشرفت دارند. نیاز به درک اهمیت فناوری، که توانایی های ابتکاری را در بین زبان آموزان و مربیان به وجود می آورد، ضروری است. داشتن برنامه ریزی استراتژیک و نه برنامه ریزی آماری با حذف بوروکراسی مهم است.

گروزدوا^۵ و همکاران، [۲۴] ۲۰۲۰، خاطرنشان کردند که فناوری های نوین آموزشی با هدف اثربخشی استفاده از زمان مطالعه، شخصی سازی، فاصله و تغییرپذیری روند آموزشی، تحرک دانش آموزان صرف نظر از سن و سطح تحصیلات آنها انجام می شود.

در ایران به دلیل نو بودن موضوع کاربرد فناوری های نوین در آموزش و پرورش خصوصاً در برنامه درسی، تحقیقات بسیار اندکی انجام شده است. در این راستا می توان به تحقیقات زیر اشاره کرد.

شاه مرادی و همکاران، [۱۳] ۱۳۹۵، به این نتیجه رسیدند که رابطه بین زیرساخت سیستم های اطلاعاتی، مدیریت دانش، مشارکت، ارزیابی محیطی و زمینه محیطی با موفقیت برنامه ریزی استراتژیک فناوری اطلاعات تأیید شد و رابطه بین بلوغ سیستم های اطلاعاتی، مدیریت تغییر و هماهنگی با موفقیت برنامه ریزی استراتژیک فناوری اطلاعات تأیید نگردید.

یافته های پژوهش ابراهیمی نژاد و همکاران [۱۸] (۱۳۹۷)، نشان داد که برنامه ریزی استراتژیک مشارکتی اثر مثبت و معناداری بر انعطاف پذیری استراتژیک، رفتار شهروندی سازمانی تغییر محور و اجرای استراتژی دارد.

سرگزی^۶ و همکاران [۱۱] (۲۰۲۰) در پژوهشی در یافتند که بین این مدل ساختاری جهت استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اثربخشی آن بر عملکرد اساتید با توجه به شاخص های توانمندسازی، انتقال اهداف بازدهی درس، ارائه منظم اطلاعات و تدارک تمرین و بازخورد رابطه بسیار مثبت و معناداری وجود دارد.

در سال ۱۳۸۶ توسط تقوی ساخته شد. این مقیاس دارای ۱۹ سوال بوده و هدف آن بررسی نگرش استادان به یادگیری الکترونیکی از ابعاد مختلف (احساس خودکامیابی، احساس رغبت، احساس مفید بودن، قصد به کارگیری یادگیری الکترونیکی، احساس رضایتمندی از نظام، آموزشهای چندرسانه ای) است. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید راهنما و مشاور، خوب ارزیابی و تایید شده است.

پرسشنامه برنامه ریزی استراتژیک

بر مبنای مدل برایسون (۱۹۹۹) ساخته شده است. این پرسشنامه شامل مولفه‌های توافق اولیه، تعیین وظایف، تحلیل ذینفعان، تنظیم بیانیه مأموریت سازمان، شناخت محیط سازمان، تعیین موضوعات استراتژیک پیش‌روی سازمان، تعیین استراتژی‌ها، شرح طرح‌ها و اقدامات، تنظیم دورنمای سازمانی برای آینده و برنامه عملیاتی یکساله می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط خبرگان و صاحب نظران تایید شد. هر دو پرسشنامه بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت تنظیم شد.

یافته‌ها

بنابر نتایج جدول شماره (۱)، از بین پاسخ‌دهندگان ۵۲/۵ درصد (۲۱ نفر) زن و ۴۷/۵ درصد (۱۹ نفر) مرد بودند. از بین آنان ۱۲/۵ درصد (۵ نفر) دارای سابقه خدمت ۱ تا ۵ سال، ۴۷/۵ درصد (۱۹ نفر) دارای سابقه خدمت ۶ تا ۱۰ سال، ۳۰ درصد (۱۲ نفر) دارای سابقه خدمت ۱۱ تا ۱۵ سال و ۱۰ درصد (۴ نفر) دارای سابقه خدمت بیشتر از ۱۵ سال بوده‌اند.

مردانی و مولایی (۱۳۹۴) [۲۵] در پژوهشی نشان دادند که اینترنت پُرسرعت، بسترسازی، یک‌پارچه‌سازی و ارتقای توان علمی و شغلی، بر فرایند مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی در مدارس هوشمند تأثیر صددرصدی دارند.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی و در حیطه پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش را کلیه اساتید دانشگاه اصفهان در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ تشکیل می‌دهند. که شامل ۶۵۱ استاد در کلیه دانشکده‌ها می‌باشد. با توجه به حجم جامعه و بر اساس جدول مورگان حجم نمونه تعداد ۱۰۲ نفر تعیین شد. ابتدا با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی-خوشه ای از بین ۱۴ دانشکده دانشگاه اصفهان دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، از بین ۵۵ گروه آموزشی این دانشکده، ۴ بخش روان شناسی بالینی، تکنولوژی آموزشی و برنامه ریزی درسی و مدیریت آموزشی، با استفاده از جدول مورگان تعداد ۴۱ نفر انتخاب شدند. سپس با روش نمونه گیری تصادفی ساده نمونه‌ها بر سابقه کار و جنسیت انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو مقیاس استاندارد برنامه ریزی استراتژیک برایسون^۷ (۱۹۹۹) و مقیاس استاندارد نگرش استادان به آموزش الکترونیکی تقوی (۱۳۸۶) استفاده شد.

پرسشنامه استاندارد نگرش استادان به آموزش الکترونیکی

جدول ۱- یافته‌های جمعیت شناختی

بیشتر از ۱۵ سال	سابقه خدمت			جنسیت		فراوانی
	۱۱ تا ۱۵ سال	۶ تا ۱۰ سال	۱ تا ۵ سال	♀	♂	
۴ نفر	۱۲ نفر	۱۹ نفر	۵ نفر	۱۹ نفر	۲۱ نفر	
۱۰ درصد	۳۰ درصد	۴۷/۵ درصد	۱۲/۵ درصد	۴۷/۵ درصد	۵۲/۵ درصد	درصد

جدول ۲- میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش

کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین		کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین	
-۰/۶۵۶	۰/۰۲۵	۰/۷۱	۳/۶۴	آموزش الکترونیک	-۱/۰۷	---۰/۵۳۵	۰/۷۷	۳/۵۲	برنامه ریزی- استراتژیک
-۰/۹۵۹	۰/۱۰۲	۰/۷۱	۳/۵۲	احساس خوکامیابی	-۰/۶۵۲	-۰/۱۴۲	۰/۷۹	۳/۴۱	توافق اولیه
-۱/۲۶	۰/۰۵۵	۰/۹۳	۳/۶۸	احساس رغبت	-۱/۱۸	-۰/۴۱۴	۰/۸۲	۳/۴۵	تعیین وظایف سازمانی
-۰/۵۹۲	۰/۴۱۹	۰/۸۱	۳/۶۸	احساس مفیدبودن	-۰/۷۶۱	-۰/۶۵۶	۰/۸۲	۳/۵۸	تحلیل ذینفعان
-۱/۰۹	۰/۳۵۵	۰/۸۶	۳/۶۷	قصد به کار گیری	-۰/۷۵۰	-۰/۷۲۵	۰/۸۶	۳/۵۴	ماموریت
-۰/۹۹۴	۰/۱۷۶	۰/۸۱	۳/۶۵	رضایتمندی از نظام	-۰/۵۵۵	-۰/۵۵۷	۰/۹۵	۳/۵۸	شناخت محیط سازمانی
-۰/۵۱۰	۰/۰۷۸	۰/۷۶	۳/۶۷	آموزش های چند رسانه ای	-۰/۲۱۶	-۰/۷۱۳	۰/۸۵	۳/۵۵	تعیین موضوعات استراتژیک
					-۰/۹۳۱	-۰/۱۸۵	۰/۸۷	۳/۶۱	تعیین استراتژی
					-۰/۰۹۱	-۰/۷۱۸	۱/۰۱	۳/۴۵	شرح طرحها و اقدامات
					-۰/۶۰۰	-۰/۳۰۱	۰/۹۴	۳/۴۱	چشم انداز سازمانی
					-۱۰/۱۷	۰/۱۲۶	۰/۸۲	۳/۶۴	برنامه عملیاتی

جدول ۲ مشاهده می شود مقادیر چولگی و کشیدگی مشاهده شده برای تمامی متغیرها در بازه (+۲، -۲) قرار دارد؛ که بیانگر آن است که متغیرهای مورد بررسی از لحاظ چولگی نرمال و توزیع آنها متقارن بوده و از لحاظ کشیدگی نیز از کشیدگی نرمال برخوردار هستند.

همانطور که در جدول (۲) ملاحظه می شود، یافته های آمار توصیفی حاکی از آن است که میانگین برنامه ریزی استراتژیک و آموزش الکترونیک به ترتیب برابر با ۳/۵۲ و ۳/۶۴ می باشد که میانگین هر دو متغیر بیشتر از حد متوسط (۳) طیف لیکرت می باشد. همچنین به منظور بررسی نرمال بودن داده ها از شاخص های چولگی و کشیدگی استفاده شد. همانطور که در

جدول ۳- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

آموزش الکترونیک	احساس خوکامیابی	احساس رغبت	احساس مفیدبودن	قصد به کار گیری	رضایتمندی از نظام	آموزش های چند رسانه ای
۰/۴۰۶**	۰/۶۱۳**	۰/۳۷۸*	۰/۲۵۵	۰/۳۹۶*	۰/۳۴۰*	۰/۱۷۳
۰/۳۵۷*	۰/۶۳۸**	۰/۳۵۵*	۰/۰۷۶	۰/۲۸۸	۰/۳۳۵*	۰/۲۲۱
۰/۳۹۲*	۰/۶۲۶**	۰/۴۲۵**	۰/۱۷۴	۰/۳۸۶*	۰/۳۰۸	۰/۱۵۲
۰/۳۹۵*	۰/۶۶۲**	۰/۴۹۵**	۰/۱۳۴	۰/۳۸۸*	۰/۱۹۶	۰/۲۰۸
۰/۴۷۹**	۰/۶۷۱**	۰/۴۳۵**	۰/۲۹۳	۰/۴۵۷**	۰/۴۰۲**	۰/۲۸۳
۰/۴۰۸**	۰/۵۶۶**	۰/۳۲۷*	۰/۲۹۰	۰/۳۶۳*	۰/۴۳۲**	۰/۱۸۸
۰/۳۲۹*	۰/۴۸۴**	۰/۲۰۱	۰/۰۶۲	۰/۱۹۶	۰/۲۱۰	۰/۰۸۰
۰/۳۷۸*	۰/۵۵۳**	۰/۳۲۶*	۰/۲۷۶	۰/۳۵۱*	۰/۳۹۸*	۰/۱۰۱
۰/۳۹۶*	۰/۵۰۹**	۰/۳۷۳*	۰/۳۱۳*	۰/۴۳۲**	۰/۲۳۵	۰/۲۲۴
۰/۴۰۴**	۰/۴۴۰**	۰/۳۲۳*	۰/۴۳۷**	۰/۴۵۰**	۰/۳۲۷*	۰/۱۴۵
۰/۳۹۰*	۰/۴۸۶**	۰/۳۳۷*	۰/۴۱۱**	۰/۴۵۴**	۰/۲۸۳	۰/۰۸۱

** معناداری در سطح ۰/۰۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵

نتایج جدول (۳) حاکی از آن است که رابطه برنامه ریزی استراتژیک با آموزش الکترونیک و تمامی مولفه های آن به جزء دو مولفه احساس مفید بودن و آموزش های چندرسانه ای مثبت و معنادار می باشد. همچنین یافته های ضرایب همبستگی نشان می دهد که برنامه ریزی استراتژیک با تمامی مولفه های برنامه ریزی استراتژیک مثبت و معناداری می باشد ($P \leq 0.05$). جزئیات بیشتر مربوط به ضرایب همبستگی بین دو متغیر برنامه

ریزی استراتژیک و آموزش الکترونیک و مولفه های آنها در جدول (۳) قابل مشاهده است. در ادامه با استفاده از تحلیل رگرسیون به بررسی رابطه خطی بین متغیر برنامه ریزی استراتژیک و آموزش الکترونیک پرداخته خواهد شد...
بین برنامه ریزی استراتژیک و به کارگیری آموزش الکترونیک رابطه وجود دارد.

جدول ۴- خلاصه ضرایب رگرسیون هیجان تحصیلی و خلاقیت شناختی بر اساس مدیریت سواد رسانه ای

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	B	R	R ²	F	t	P-value
برنامه ریزی استراتژیک	آموزش الکترونیک	۰/۳۷۴	۰/۴۰۶	۰/۱۶۵	۷/۵۱۸	۲/۷۴۲	۰/۰۰۹

همانطور که در جدول (۴) ملاحظه می شود تاثیر برنامه ریزی استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیک مستقیم و معنادار می باشد ($t \geq 1.96$; $P \leq 0.05$); به طوری که می توان گفت برنامه ریزی استراتژیک با ضریب رگرسیون ۰/۴۱ حدود ۱۷

درصد از واریانس به کارگیری آموزش الکترونیک را تبیین می نماید.
بین برنامه ریزی استراتژیک و ابعاد به کارگیری آموزش الکترونیک و ابعاد آن رابطه وجود دارد.

جدول ۵- خلاصه ضرایب رگرسیون خطی ساده ابعاد به کارگیری آموزش الکترونیک بر اساس برنامه ریزی استراتژیک

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	β	R	R ²	F	t	P-value
برنامه ریزی استراتژیک	احساس خودکامیابی	۰/۵۵۹	۰/۶۱۳	۰/۳۷۶	۲۲/۸۵۰	۴/۷۸۰	۰/۰۰۰
	احساس رغبت	۰/۴۵۳	۰/۳۷۸	۰/۱۴۳	۶/۳۲۸	۲/۵۱۵	۰/۰۱۶
	احساس مفید بودن	۰/۲۶۷	۰/۲۵۵	۰/۰۶۵	۲/۶۴۶	۱/۶۲۷	۰/۱۱۲
	قصد به کار گیری	۰/۴۴۰	۰/۳۹۶	۰/۱۵۷	۷/۰۶۵	۲/۶۵۸	۰/۰۱۱
	رضایتمندی از نظام	۰/۳۵۴	۰/۳۴۰	۰/۱۱۶	۴/۹۷۹	۲/۲۳۱	۰/۰۳۲
	آموزش های چند رسانه ای	۰/۱۶۹	۰/۱۷۳	۰/۰۳۰	۱/۱۷۸	۱/۰۸۵	۰/۲۸۵

همانطور که در جدول (۵) ملاحظه می شود تاثیر برنامه ریزی استراتژیک بر تمامی مولفه های به کارگیری آموزش الکترونیک به جزء احساس مفید بودن و آموزش های چندرسانه ای مثبت و معنادار می باشد ($t \geq 1.96$; $P \leq 0.05$). به طوری که می توان گفت برنامه ریزی استراتژیک با ضرایب رگرسیون ۰/۳۸، ۰/۶۱، ۰/۳۴ و ۰/۴۰ به ترتیب حدود ۳۸، ۱۴، ۱۶ و ۱۲ درصد از

واریانس احساس خودکامیابی، احساس رغبت، قصد به کارگیری و رضایتمندی از نظام را تبیین می نماید.
بین ابعاد برنامه ریزی استراتژیک و به کارگیری آموزش الکترونیک رابطه وجود دارد.

جدول ۶- خلاصه ضرایب رگرسیون چندگانه به کارگیری آموزش الکترونیک بر اساس ابعاد برنامه ریزی استراتژیک

متغیرملاک	متغیر پیش بین	β	t	P-value	R	R ²	F	P-value
به کارگیری آموزش الکترونیک	توافق اولیه	۰/۱۸۵	۰/۷۳۰	۰/۴۷۱	۰/۶۷۷	۰/۴۵۹	۲/۴۵۶	۰/۰۲۹
	تعیین وظایف سازمانی	۰/۳۳۴	۰/۵۶۷	۰/۵۷۵				
	تحلیل ذینفعان	۰/۳۸۰	۰/۶۷۴	۰/۵۰۶				
	ماموریت	۰/۷۰۳	۰/۶۳۵	۰/۵۳۰				
	شناخت محیط سازمانی	۰/۱۷۱	۰/۱۶۱	۰/۸۷۳				
	تعیین موضوعات استراتژیک	۱/۲۵۰	۲/۷۶۲	۰/۰۱۰				
	تعیین استراتژی	۰/۳۷۵	۰/۶۰۷	۰/۵۴۹				
	شرح طرحها و اقدامات	۰/۳۸۶	۰/۵۷۹	۰/۵۶۷				
	چشم انداز سازمانی	۰/۱۰۷	۰/۱۰۱	۰/۹۲۰				
	برنامه عملیاتی	۰/۲۱۷	۰/۳۲۳	۰/۷۴۹				

همانطور که در جدول (۶) ملاحظه می شود از بین مولفه های برنامه ریزی استراتژیک تنها تاثیر تعیین موضوعات استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیک معنادار می باشد ($P \leq 0.05$). نتایج رگرسیون چندگانه نشان می دهد که مولفه های برنامه ریزی استراتژیک در تعامل با هم حدود ۴۶ درصد از واریانس به کارگیری آموزش الکترونیک را تبیین می نمایند.

بحث و نتیجه گیری

بروز تحولات گسترده در زمینه کامپیوتر و ارتباطات، تغییرات عمده ای را در عرصه های متفاوت حیات بشری به دنبال داشته است [۱۳]. رشد و پیشرفت فن آوری، برنامه های آموزشی و تجارب کلاس های درس را به طور عمیقی تحت تاثیر قرار داده است. بر این اساس، ابزارها و روش های قدیمی دیگر نمی توانند به خوبی، جوابگوی نیازهای فرایند یاددهی-یادگیری باشند و نتیجه این امر جایگزینی فن آوری ها و روش های جدید آموزشی به جای روش های سنتی است [۲۶].

طبق یافته های پژوهش حاضر تاثیر برنامه ریزی استراتژیک بر تمامی مولفه های به کارگیری آموزش الکترونیک به جزء احساس مفید بودن و آموزش های چندرسانه ای مثبت و معنادار می باشد، از بین مولفه های برنامه ریزی استراتژیک تنها تاثیر تعیین موضوعات استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیک معنادار می باشد، تاثیر برنامه ریزی استراتژیک بر به کارگیری آموزش الکترونیک مستقیم و معنادار می باشد و در نهایت رابطه برنامه ریزی استراتژیک با آموزش الکترونیک و تمامی مولفه های آن به جزء دو مولفه احساس مفید بودن و آموزش های چندرسانه ای مثبت و معنادار می باشد. طبق نتایج حاصل از پژوهش حاضر، اساتید نسبت به استفاده از کاربرد فناوری در

کلاس درس احساس لذت و اطمینان دارند، همچنین استفاده از محیط های یادگیری الکترونیکی را مفید و موثر میدانند. و از این محیط ها احساس رضایت کافی دارند. برنامه ریزی استراتژیک در احساس خودکامیابی، احساس رغبت و قصد به کار گیری در بین اساتید موثر است همچنین توافق اولیه، تعیین وظایف سازمانی، تحلیل ذینفعان، ماموریت، شناخت محیط سازمانی، تعیین موضوعات استراتژیک، تعیین استراتژی، شرح طرح ها و اقدامات، چشم انداز سازمانی و برنامه عملیاتی دانشگاه تاحدودی تبیین کننده کاربرد فناوری های یادگیری الکترونیکی در بین اساتید می باشد.

اگرچه از شرایط اصلی اجرای یک طرح، وجود مواد لازم و ابزار مورد نیاز است، با این حال آن چیز که در این بین مهم تر از این موارد به نظر می رسد، وجود برنامه ای مدون و خوب برای اجرای چنین طرح هایی است. روند برنامه ریزی و اجرای یک طرح از جمله مشکل ترین مباحث است که نیازمند تجربه و مهارت کافی است و همواره این بخش جزء چالش انگیزترین مباحث انجام هر طرح و یا پروژه نوآورانه محسوب می شود [۲۷]. بیش از ۸۰ درصد برنامه و استراتژی ها در مرحله اجرا با شکست روبه رو می شوند. تحقیقات متعدد نشان می دهد اگر در برنامه ریزی استراتژیک دقت و وسواس لازم در خصوص جمع آوری اطلاعات پایه صورت نگیرد، پیاده سازی و اجرای استراتژی با مشکلات عدیده روبه رو می شود و عملا راه به جایی نخواهد برد [۲۸]. برنامه ریزی استراتژیک عوامل اساسی خطر آفرین محیطی را تحلیل می کند و برای رسیدن به هدف ها، گزینه های مناسب ارائه می دهد [۱۵].

در نهایت، در جهت استفاده و کاربرد صحیح از فناوری های نوین آموزشی پیشنهاد می شود که دوره های آموزش استفاده از فاوا به صورت حرفه ای برای مدرسان برگزار گردد، تا بتوانند به

- [6] Feizi K, Hanafizadeh P, Nili Ahmadabadi MR, Aladdin H. Presenting a model for e-learning with an efficiency perspective in higher education institutions, *Bi-Quarterly Journal of Educational Planning Studies*, 2020; (15) 8: 228-203. [in Persian]
- [7] Khalili L, Hedayati Khoshmehr A, Rasoulzadeh Aghdam S, Sheibani B. The Relationship between Information Literacy and Student Learning Motivation, *Human Interaction and Information*, 2017; (2)4: 10-1. [in Persian]
- [8] Zarei Zavaraki I, Badrian M. Assessment and evaluation of e-learning: A case report of e-learning course in computer engineering at Khajeh Nasir al-Din Tusi University, the sixth national conference and the third international conference on e-learning, Tehran. 2011. [in Persian]
- [9] Maleki A, Faqihzadeh S, Taran Layegh Z, Najafi L. Attitudes of faculty members towards e-learning; Zanzan University of Medical Sciences, *Journal of Education Strategies in Medical Sciences*, 2015;6: 164-160. [in Persian]
- [10] Kear K, Williams K, Rosewell J. Excellence in e-learning: a quality enhancement approach. In: EFQUEL Innovation Forum / LINQ Conference 2014: Changing the Trajectory Quality for Opening up Education, 2014; 7-9.
- [11] Sargezi NM, Esmaeili H, Mirgol A, Moghaddam SS, Sargezi FD, Komak SS. Investigating the relationship between the use of information and communication technology and cognitive empowerment and the efficiency of educators' teaching performance in Zahedan University of Medical Sciences. *Journal of Advanced Pharmacy Education & Research* | Jan-Mar, 2020; 10(1).
- [12] Parikh M. Strategic Planning in Libraries and Information Centers: Fundamentals and Requirements. *Book Quarterly*, 2012; 58: 10-1. [in Persian].
- [13] Shahmoradi M. Investigating the Conformity of Smart School Activities in Shahriar High School with the Smart Schools Roadmap. Master Thesis, Kharazmi University, Faculty of Psychology and Educational Sciences. 2012. [in Persian]
- [14] Mirzaeian R. Strategic Information Technology Planning Why and How,

راحتی مقدمات طرح ریزی، آموزش و کاربرد فناوری در کلاس درس را پی ریزی کنند. بهتر است فرهنگ سازی استفاده از کلاس های آنلاین و برگزاری دوره های آنلاین برای مقاطع مختلف تحصیلی صورت بگیرد و همسویی بین برنامه ریزی استراتژیک با کاربرد فناوری در آموزش عالی مورد توجه قرار گیرد.

واژه نامه

1. Kear	کر
2. Crittenden	کرتین
3. Miker	میکر
4. Govil	گویل
5. Gruzdeva	گروزدوا
6. Sargezi	سرگزئی
7. Braison	برایسون

فهرست منابع

- [1] Falah V, Yousefi Sarkati H, Kashef H. The Impact of Information Technology on the Development of Higher Education Curriculum Planning, The First National Congress of New Technologies of Iran with the Aim of Achieving Sustainable Development, Tehran, Center for Strategies for Achieving Sustainable Development, Mehr Arvand Institute of Higher Education. 2014. [in Persian]
- [2] ChamGholizadeh M, Moghimi E. A Study of the Position of Information Technology in Formal Curriculum Design and Its Impact on Improving the Learning of Elementary Students, National Conference on Psychology Science and Technology, Educational Sciences and Comprehensive Psychology of Iran, Tehran, Organizing Institute Sam Iranian Knowledge and Technology Development Conferences. 2016. [in Persian]
- [3] Chimalakonda S, Nori KV. A family of software product lines in educational technologies. *Computing*, 2020; 1-28.
- [4] Alfonso-Benlliure V, Meléndez G, García-Ballesteros M. Evaluation of a creativity intervention program for preschoolers. *Thinking Skills and Creativity*, 2013;10: 112-120.
- [5] Jensen AM. Educational Technologies. *Brain*, 2020; (05): 0-5.

- computer and internet. *Ethiopian Journal of Education and Sciences*, 2011;6(2): 1-14.
- [23] Govil A, Pillalamarri S, Prabhanjan N. Persuasive Learning Strategies for Transforming Engineering Education. *Journal of Engineering Education Transformations*, 2020; 33: 402-407.
- [24] Gruzdeva ML, Vaganova OI, Kaznacheeva SN, Bystrova NV, Chanchina AV. Modern Educational Technologies in Professional Education. In *Growth Poles of the Global Economy: Emergence, Changes and Future Perspectives*. 2020; 1097-1103.
- [25] Mardani MR, Molaei M. Reengineering the management process in Iran's smart schools with emphasis on the role of information and communication technology. *Information Technology Management*, 2015; 7(4):950-931. [in Persian]
- [26] Fazelian, P, Nazari M. The effect of smart schools on the process of teaching-learning English. *Growth of language teaching*, 2014; 27 (4): 17-12. [in Persian]
- [27] Yazdani F. Identify the challenges facing planning for smartening non-profit schools in Hamadan. *Educational Planning Studies*, 2017; 7 (14):8-23. [in Persian]
- [28] Fazeli A. An Introduction to the Role of Strategic Planning in National Vision Research. Case Study: Perspective 1404 of the Islamic Republic of Iran. *Assembly and Research*, 2011; (67) 18: 287-253. [in Persian]
- Second National Conference on Modern Management Sciences. 2013. [in Persian]
- [15] Papke-Shields KE, Boyer-Wright KM. Strategic planning characteristics applied to project management. *International Journal of Project Management*, 2017; 35(2):169-179.
- [16] David ME, David FR, David FR The quantitative strategic planning matrix: a new marketing tool. *Journal of Strategic Marketing*, 2017; 25(4): 342-352.
- [17] Yu H. Solutions on Obstacles of Applying Educational Technologies in Chinese Primary and Middle School English Classrooms. In *2019 International Conference on Education Science and Economic Development (ICESED 2019)*. Atlantis Press. 2020.
- [18] Ebrahimi Nejad M, Jabarzadeh Karbasi B. The effect of participatory strategic planning, strategic flexibility and change-oriented organizational citizenship behavior on strategy implementation, *Journal of Strategic Management Research*, 2015; (72) 27:97-73. [in Persian]
- [19] Abedi Karaji Ban Z, Kafash H. *Curriculum Planning and Information and Communication Technology*. Tehran: School. 2009 [in Persian]
- [20] Yang J. The Challenges of Asian Distance Educational Development. *AAOU Journal*, 2005; 1(1): 73-82.
- [21] Crittenden VL, Crittenden WF. Building a capable organization: The eight levers of strategy implementation. *Business Horizons*, 2008; 51(4): 301-309.
- [22] Miker F. The roles of information communication technologies in education review article with emphasis to the